

LJUBLJANSKI ČASNIK.

St. 55.

V petik 11. Maliga serpana.

1851.

„Ljubljanski časnik“ izhaja vsak teden dvakrat, in sicer vtorik in petik. Predplačuje se za celo leto pri založniku Jožefu Blavniku 6 gold., za pol leta 3 gold., za četert leta 1 gold. 30 kraje. Za polletno pošiljanje na dom v Ljubljani se odrajta še 15 kraje. Celoletno plačilo za pošiljanje po cesarski pošti zneso 7 gold., za pol leta 3 gold. 30 kraje., za četert leta 1 gold. 45 kraje. — Vsaka cesarska pošta prejme naročilo in denar, kateri more po novi postavi frankiran biti.

Vradni del.

Pri volitvi, ki se je na dan 20. majnika t. l. pri c. kr. okrajnim poglavarstvu u Ljubljani imela, so poprejšni podložni iz bivše Ljubljanske kresije Mihata Ambroža ljubljanskiga magistratniga svetovavca, kot zastopnika pri c. kr. deželni komisiji za odvezo zemljiš na krajnskimi izvolili, in to volitev je izvoljeni tudi na-se vzel.

V Ljubljani 18. junija 1851.

Od predsedništva c. kr. komisije za odprostenje zemljiš na Krajnskimi.

Danes bo XXXIII. del, III. tečaja 1851 deželni zakonik in vladni lista za krajnsko kronovino izdal in razposlan.

Zapopade pod št. 192. Razglas c. k. krajnskega deželni poglavarstva 2. Julija 1851, zastran ravnar za vgotovbo doneskov občne požitnine za upravno leto 1852.

V Ljubljani 11. julija 1851.

Od c. k. vredništva deželni zakonik za krajnsko kronovino.

Nevradni del.

Avstrije prihodnost.

(Dalje.)

XII.

Kakor v drugih evropskih državah samoderžne vlade se je tudi v neogerskih kronovinah avstrijskiga cesarstva že kake leta sem glasilo mnogoverstvo priželjenje, da bi se absolutizem, to je neomejena samoderžna oblast vladarja spremenila v tako imenovano konstitucijo ali vstavno vlado. To nagnjenje se je oživelo počasi v Evropi takole. Še v letu 1789 so imele vse evropske monarhije zvanaj Britanskiga kraljestva samoderžne vlade. Stali so sicer vladarjem na strani v raznih krajih tako imenovani deželni stanovi, posestniki važnih pravic, katerih nekdanj sloveča moč je v teku časov tako oslabela in zginula, tako da jim je komaj ostala senca ali ime poprejne oblasti. Vladarji so pustili stanovam čast, dohodke in mnoge predke poprejšnih časov, vunder jim ni bilo dano, kakorkolj si bodi v vlado vtikati, komaj de jim je neomejena oblast čez lastno stanovno premoženje ostala.

Razsvitljeni absolutizem tačasnih vladarjev se pa še nezmerno loči od despotizma to je, če jo smemo tako imenovati, vladne podobe katera je navadna v izhodnih deželah Azije in Afrike.

Naj bi despot, to je posestnik življenja in premoženja sebi podložnih ljudi kaj še tako napčniga ali nepravničniga veljeval — njegova volja je postava in pohljevno se mu vse vklo- ne. — Samoderžni kristjanski vladar je vezan na večne postave človeške pameti, je vezan na ukaze svete Kristuzove vere; tedaj so tudi njemu kakor se vidi na tanjko meje določene, katerih preskočiti ne sme. Sovražniki javniga

reda o koncu pretekliga stoletja v svoji oslepljenosti niso ločili absolutizma, njim je bil vsaki samoderžic tudi tiran. Pametni politikar ne bo overgel samoderžno vladno podobo samo zase, ker je dostokrat potrebam ljudstva, okolj- šnam časa in kraja zlo primerjena. Poznamo države slavne in mogočne pod česli samoderžnih vladarjev, Francozko Ludovika XIV. Porusko Friderika II., Nemško in Avstrijsko nepozabljiviga Jožefa II. Resnica je te- daj le, de nobena vladna podoba že sama zase zveličavna ni, in de je ona le v stanu moč in srečo kake države vtemeljiti, če je zgo- doviniski stopnji omike ljudstva primerjena, če je od državljanov častena in zvesto ohran- ena. Že raznim osebam ni primerjeno, eno obla- čilo, kako bi se dala vpeljati ena vstavna obleka vsim državam ali ljudstvom tako raz- lične omike in raznosti zgodovinskiga spomi- na. Kako žalostni miru in sreči milijonov škodljivi je prepir, ki zdaj že toliko let trudno Evropo potresuje, namreč prepir zavolj pred- nosti te ali vune vladne podobe. Preteklim stoletjem ni manjkalo vzrokov serditiga boje- vanja, od tega vunder se je malo slišalo, osem- najsto stoletje je vnelo pleme, ki že, tu in tam požiguje, in žali Bog je devetnajsto še dodjalo razpertijo zavolj prednosti ali saj ena- kosti in neodvisnosti narodov, tako da se v kotlu prav čudno mešajo hrepenjenje po poli- tiški svobodi in narodni samostalnosti. Če ho- čemo najti iz te zmešnjave rešno pot, če bi radi luč v tej temoti, katere nobena človeška moč razjasniti ni v stanu, vernimo se k zakla- du božje modrosti, pimo iz vira nar čistejši vednosti. Vprašajmo kako sodi v teh rečeh katolska cerkev. Ona obseže celiga človeka, dušniga in telesniga in njegovo osodo na tim in vunim svetu, od Kristuzza vtemeljena, od svetiga duha nadušena stoji ona dvajsetsto let nepremakljivo v bran serditim valovam, ki so jo že tolikokrat iz mnogih krajev napadli. V svoji obsegi in zraven sebe je vidila začeti in cveteti mogočne države, jih je vidila rasti, staret se in raspasti, in od poveršine zemlje zginiti, de komaj v spominu zgodovinoslovcov živijo — ona pa je in kraljuje v božje čisto- sti, kakor so jo vidli časi Apostelnov. Goto- vo so vsi častiti naši bravci katolske vere, in ne le katolski kristijani po golim imenu, temuč iz globočine serca in v resničnim djanju, in če je taka, jim bo beseda cerkve mem vsiga posvetniga hrupa veljala. — Cerkev ne sodi čez razne vladne podobe, ona ne priporoča ne- katere mem drugih, ona ne nasvetuje to ovre- či in drugo zvoliti, ker njeni namen ni se v poganjanje političkih strank mešati, v tej reči kakor v mnogih drugih dovoli človeški modro- sti clo obilno prostora kaj znajti in vpeljati, kar bi vtegnilo biti človeškemu rodu v resnici koristno. — Dvojno pa ukaže cerkev po Kri- stuzovim povelju z gorečo besedo, namreč ljubezin do blišnjiga, in pokornost postavam in gosposki. Zastran prve zapovedi je očit- no, da bi ona zvesto spolnjena zemljo v raj spremenila.

Zastran druge veljeva cerkev po besedi s.

Pavla tole: „Bodite podložni vikši oblasti, ker „je ni oblasti, razun od Boga, in ktera je, je „od Boga postavljena. Kdor se torej gospo- „ski zoperstavi, se božji naredbi zoperstavi; „kteri se pa zoperstavijo, si sami pogubljenje „nakopavajo.“ — „Gosposka je služabnica bo- „žja, tebi v prid — pa maševavka v kazno- „vanje tega, kteri hudo dela. Zatorej bodite „podložni ne le zavolj kazni, temuč tudi za- „volj vesti.“ — „Bodite pokorni kakor prosti, „pa ne de bi prostost imeli v zagrinjalo hudo- „bije, temuč kakor služabniki božji.“ — Z temi besedami overže cerkev vse punte, vse silne vstaje zoper veljavne posvetne oblasti, ona ne pozna v državi nobene pravice silne prekucije, naj bi bili vzroki tudi važni, naj bi bila priložnost še tako vabivna. Kristijani v prvih stoletjih so morali gotovo več pre- terpeti od preganjanja svojih serditih sovra- žnikov rimskih cesarjev, ko kakorkoljšno ljud- stvo naših ali nam blišnjih časov, clo nedol- žni so v groznih mukah kri prelivali, in vun- der niso nikoli le skusili težki jarm po moči silnih puntov otresti, česar so se sami rimski zgodovinopisatelji čudili.

Z tim nam cerkev pa nikakor ne vzame nič naše političke prostosti, nam ne ukaže sužnim biti tjer reče: *Bodite pokorni kakor prosti.* Ona ne sodi sicer čez prednost samoderžne vlade mem vstavne, samovladije mem republi- ke ali ljudstvo — vlade, ampak objame vse svoje drage otroke v kristjanskim državah rekoč: de naj bi spoštovali vsako posvetno vikši oblast, *ker je ni oblasti, razun od Bo- ga.* Sicer ni tajiti, de so se najdle vlade ob- dolžene mnogih pregeh, nekerikrat tudi očit- niga zateranja ljudstva. Naj bi bile pa take vlade teh pregeh ne samo enostransko ob- dolžene temuč v resnici krive, bi vunder opom- nili, de ga ni med vladami in državljani sodnika, kakor vsigamogočniga pravičniga in večniga Boga, kateri po naj vikših sklepah ne samo našo zemljo, to majhno zernjice, temuč ves svoj nezmerno veliki stvarjeni svet vlada. Nikoli pa naj bi se nebeden človek ne prederznil Bogu v roko segati, njemu naj se pusti sod- ba, njemu kazni, ki v mogočni roki derži ce- sarske krone.

Tudi mi Avstrijanci tri leta sem smo svo- bodni državljani in okušamo sad vstavne vla- de. Bolj pa ko smo prosti, bolj smo dolžni pokorni biti naši vstavni vladi in od nje da- nim postavam. To zapopade prostost v pra- vim kristjanskim pomenu, po besedi s. Pavla naj bomo podložni ne le zavolj kazni, temuč zavolj vesti, v tim se vidi nakazana podlaga vstavne vlade. Samoderžni vladar državno veslo v močni roki suče, njemu ni toliko mar kaj si svoji podložni mislijo, de se le vse kar on ukaže — stori, v njegovi volji je zedinjena volja vesolnosti. Vstavni vladar deli nekatere sicer kronne pravice med seboj in državlja- ni, tedaj v posvetvanje kliče ne samo svoje ministre temuč tudi ljudske poslance. Ekse- kutivno oblast ohrani zase, postavodavne neki del odloči poslancam, kar krona z njim sku- paj sklene je postava in veže vse po enakim,

Koliko bolj bodo tedaj derzavljani postave spoštovali katere so si tako rekoč sami dali, ne le zavolj sile, temuč zavolj svoje vesti.

Po tim morebiti že predolgim vvodu je treba, de se poglavitniga namena naših sostavkov „Prihodnjosti Avstrije“ bolj na tanjko poprimemo. V to bomo pretresli sledeče oddelke: Kaj je vstava, kaj vstavna vlada? Kako se je v avstrijskim cesarstvu spremenila poprejna samoderžna vlada v vstavno? Kaki zadržki v bran stojijo popolni vpeljavi vstave 4. sušca 1848? Kakošna prihodnjost je zagotovljena avstrijskimu cesarstvu po svoji vstavni vladi? — Iz patriarhalnih šeg in navad prvih časov človeškiga rodu, iz srečniga vojskovanja hrabrih vitezov so se vtemeljile perve deržave neomejenih vladarjev.

Zvunaj Britanskiga kraljestva najdemo v celi Evrope do konca osemnajstiga kraljestva le neomejene samovlade, posebno pa so francosovski kralji vso nasprotno gibanje derzavnih stanov in zborov tako popolnoma vkrotili, da je kralj Ludovik XIV. v stanu bil reči: deržava to sim jes (l'etat c'est moi). Po stoletnim vojskovanju in grozno zapravljivostjo tistih kraljev je Francosko gotovi pogubi nasproti letelo ko je v drugi polovici osemnajstiga stoletja Ludovik XVI tisto deržavo vladal. Že poprej smo omenili, de je on poslanih tih poglavitnih stanov v svoj kraljevi sedež povabil, da bi mu sredke naznanili nezmerno pokvarjeni stan denarstva popraviti. Vemo de se je večina teh poslancov po sloveči kraljevi seji 23. rožniga cveta 1789 po prisegi zavezala se poprej ne ločiti predin da bi francoski deržavi ne bili dali novo konstitucijo ali vstavo. Znano je tudi, de so že dolge leta poprej, tako imenovani encyklopedisti, to je modroslovci in politikarji kakor Voltaire, Rousseau, Condorcet Montesquieu i. t. d. skovali clo novi zistem derzavne pravice. Ti slavni modrijani so skušili skazati de vlada oblast knezov ne izvira iz božjih sklepov in kakor se je dosihmal govorilo iz božje gnade, temuč iz očitne ali pa saj namene in tihotne poterjene sprave, katero so derzavljani že davno nekda z svojim vladarjem sklenili. Po tej spravi pa so se dalje glasili vladarjev oblasti in neomejenja, temuč je v samovladiji saj postavodavna knezu in ljudstvu skupej določena. Mejo med oblasti poslancov in vladarja nakaže vstava. Postavodavni francoski zbor je tedej oznanil za lastno deržavo v letu 1791 vstavo, kateri so bile potler v vsih evropejskih deržavah dane konstitucije podobne. Derzavni zbor obstoji iz ene ali dveh kamer, katerih seje so očitne ali javne. Eksekutivno to je izvedivno oblast ima celo, eno in nerazdeljivo le vladar katero po odgovorljivih ministrih in njim podložnih vradnikih in postavljenih izveduje. — Udi derzavniga zbora so zavolj govorjenja v sejah neodgovorljivi. — Vladar je posvečen, nerazzaljiv in neodgovorljiv, on ima vikši povelje čez vesoljno armado, on sklene mir in vojsko, sprejme in pošlje derzavne poslance in sklene z ptujimi oblastniki pogodke, on oznani postave in daje zadevne ukaze, vunder je vsaki naredbi treba razun vladarjeviga podpisa tudi podpisa eniga odgovorljiviga ministra. Pri tem zagotovi vstavna vlada svobodnost osebe, vere, znanstva in njega učnja in da pravico z besedo, pisanjem, natisovanjam ali z podobami svoje misli svobodno razodeti.

(Dalje sledi.)

Austrijansko cesarstvo.

Krajnska.

Necega berača, ki je še poslednje dni krivo novico med ljudstvom razširoval, da je cesar zavkazal, da ni treba zemljišne odškodnine

nekdajnim grajšinskim gosposkam odrajtovati, so zaperli in sodništvu v kaznovanje izročili.

Štajarska.

Iz Štajarskiga se v „Novice“ piše: Nov čudež krog Celja slovi, in se clo že do Krajnskiga, Koroskiga in Horvatskiga širi; — čudež, kteriga neki dve uri od Vitanja na Bohorju nekteri viditi hočejo. Vidi se jim, pravijo, podoba matere božje na visoki smreki, ktera dva verha ima, in med njima se nek čudna podoba izobrazuje. — Razglasila se je ta čudna povest na binkoštno saboto po dveh pastirčicah, ki ste tam na domačim polji svoje čede pasle, in med verhama imenovane smreke iz peryiga neznaniga tiča, potem pa majhno svetlobo iskri podobno zagledale. — Od te dobe potujejo cele množine po stermi gori k čudni prikazni, kleče molijo, svete pesmi pevajo, in se v smreko zamaknejo, pričakovaje, dokler se jim bo podoba prisvetila. — Mnoge povesti se zdaj od te prikazni po svetu širijo; vsak kaj drugiga vidi, in tudi drugači govori; vsi resnicoljubni in odkritoserčni možje pa z enim glasam terdijo, de cela prikazen ni družiga kot gola zmotnjava in sleparija. *) Po željah teh resnicoljubnih mož, ki so se sami na imenovanim mestu večkrat prazne domišljije razglaseniga čudeža prepričali, — vas opominamo, ljubi Slovenci! de nikar ne tratite dragiga časa silniga dela po praznim potovanju, in ne zanemarite doma obilnih in pravih čudežev božjiga bogoslova. — Na znanje vam še damo, da so 1. dan tega mesca žandarji tisto smreko posekali, da bi daljno potovanje k temu kraju ustavili; alj bo pa s tem kaj bolji za naprej, ne vemo, le toliko vemo, de je boljši svetoval svoje dni modri Gamahal svojim Izraelcam, rekoč: „Ako je to delo človeško, bo samo od sebe razpadlo, — je pa od Boga, ga vi razdreti ne morete.“

Horvaška.

Popisovanje v varazdinski županii je dovršeno. Vspseh je sledeči: V županii je 1 mesto, 2 terga, 212 sel, 6,864 hiš, 31,384 moških in 31,669 žensk, skupej 63,054 duš. Po narodnosti je 59,383 Hervatov, 159 Nemcev, 22 Čehov, 3 Poljaki, 414 judov, 15 Francozov, 2 Serba, 82 Madjarov, 16 Slavoncev, 194 Slovencev, 18 ciganov, potem 2714 oseb iz drugih kronovin in 23 iz drugih deržav. Po veri je: 62,549 rimskokatolčanov, 1 gerkokatolčan, 37 pravoslavnih, 20 evangelčanov in 447 judov.

* Papeževi poslanec je 1. t. m. v Diakovar k škofu Strosmyerju prišel, kjer ga je vsa duhovščina sprejela. Prišel je skoz Pečuh in drugi dan potem se je v Vukovar podal, in od tod na parobrodu v Belgrad.

Avstrijanska.

Porotna obravnava.

(Dalje.)

Predsednik. Ko je Mauser unega moža po klobuku počil, se je tikrat še vidilo.

Zatoženi. Na cesti je bila popolnoma tama, kakor je med 8 in 9 uro mesca oktobra.

Predsednik. Ste šli potem domu, ko vam je bil telovnik stergan?

Zatoženi. Obstal sim pri kerčmi in vpil, da naj nazaj gresta.

Predsednik. Kako daleč sta bila vertnarja, ko ste klicali?

*) Nek dopis v Graškim časniku razjasni to prikazni takole: »Smreka je blizo srede debela oguljena, gladka in bela; kadar sonce drevó obseje in sapa bližnje veje premikva, da je golina kmalo razsvitljena kmalo osenčena, se prikaže različna podoba na nji. Nekteri vidijo v tem obraz, in po njih domišljii mora obraz sv. matere Božje biti, kar se jim toliko verjetniši zdi, ker se iz smerečje goline bela, rumenkasta in rudečkasta smola cedi, kar imajo za kri Kristusovo!!!« Vred. Nov.

Zatoženi. 20 ali 30 stopinj, šla sta poleg grada, kjer le majhina stezica med kerčmo in gradom pelje, tako da voz gre skoz.

Predsednik. Od kod veste, da sta bila vertnarja tako daleč od vas?

Zatoženi. Ker sta ravno preč šla, Martina Köpf, ki je bil nekoliko za njima sim še vidil.

Predsednik. Tedaj ste le v tamo vpili, brez da bi ju bili vidili?

Zatoženi. Jaz ju nisim po imenu klical, ampak le „Pojte sem, sicer mi obleko sterga“; po vpitju sta me že poznala.

Predsednik. Vi bi bili zamogli ravno tako druge fante klicati.

Zatoženi. Drugih ni bilo zraven, in jaz sim ju le klical, da bi se bil možu branil, da bi mi ne bil obleke stergal, ker nisim zlo močan.

Predsednik. Je vam že mož kaj storil, ko ste klicali?

Zatoženi. On me je popred udaril in na to mu rečem: „Stric pustite me, saj vam nisim nič storil.“

Preds. Je vas zgrabil?

Zatož. Ko gresta vertnarja na pomoč, mi je že telovnik stergal.

Preds. Kdo je to vidil?

Zatož. Tega ni nikdo vidil; Köpf pa je vidil, da me je zgrabil.

Predsednik ga na to opomni, da je pri prvim preiskovanju rekel, da je še le na poti proti domu zapazil, da ima telovnik stergan, da je drugim fantom rekel, da bi moža zavolj tega natepel, pri kateri priložnosti je prosil Köpfa, da naj mu nož da; nato pa zatoženi zaverne, da je preiskovavni sodnik odgovore le narekoval in ni prašal, če se je vse tako zapisalo, kakor je sodnik govoril.

Noža, kterega so mu pokazali, ne pozna, ker ga ni pogledal, ampak še le 13. novembra, ko so žandarji ponj prišli, ga je pogledal in zapazil, da nima osti.

Preds. Ko vam je Köpf nož dal, kje je bil takrat tuj mož, in kaj je rekel, ko ste mu žugali?

Zatož. To sim v pijanosti storil, jez še ne vem, kako sim začel govoriti, da sim pa rekel, to vem, ker je resnica.

Preds. Zakaj?

Zatož. Ne z namenom, ga poškodovati, jez sim ga hotel le z rožnikom udariti.

Preds. Saj je to mehki les, roka bi bila boljše za udariti.

Zatož. Ko je človek pijan, vsake sorte govori, in ne ve kaj. Mi smo vsi vse vprek govorili in Mauser in Kunst sta nekaj od necega kletnega ključa govorila in sta potem h kerčmi nazaj šla; mi pa smo obstali.

Preds. Ko ste nož dobili, ste potem domu šli?

Zatož. Obstali smo, Köpf se je vernil po vertnarja, ker je rekel, mi gremo vsi skupej ker smo skupej pili.

Preds. Kako dolgo je terpelo, da ste Jožefa Presler-a zapazili.

Zatož. To je bilo o tem trenutku, kakor je Martin Köpf govoril, je Jožef Presler prišel sam po stopnicah dol, Mauser in Köpf znabiti de je bil še kdo drugi zraven, jaz pa tega ne vem. On je prvi rekel: „Jaz tudi grem“ in povedal sim mu, kaj da se mi je prigodilo, ki mi je odgovoril: „Počakajte, jaz ga bom pa vun vergel.“

Preds. Kako je Jožef Presler vedel, kdo da je tuji človek?

Zatož. Jaz sim rekel, tisti, ki ima klobuk in nato Jožef Presler zaverne: „Ko sim bil fant, si nisim hotel nič povedati pustiti“, in naenkrat moža vun verže ko še tega nikdo ni mislil, in reče: „Tule ga imate.“

Preds. Vi ste popred rekli, da mu niste rekli, da naj gre ponj.

Zatož. Jaz sim rekel, da naj ga noter pusti, mi nočemo nič več storiti, kar sta tudi Köpf in Mauser rekla; na tega moža še mislil več nisem, nisem se hotel maščevati. Mi smo ravno obstali in smo djali: „Pojmo domu“ in tedaj pride z možem vun.

Preds. Če mu niste hotli nič storiti, zakaj pa ste mu storili?

Zatož. Presler ga zgrabi in reče: „Ti imajo, vaše pipe“ in tedaj ga verže skoz vrata na cesto.

Preds. Ni mož vpil?

Zatož. Ni, kar nič ni rekel, in jaz nisim nič zapazil, ker je bilo tamno, še to ne, da je bil tisti mož.

Preds. Kaj je pa Köpf storil?

Zatož. On ga je nekreterate udaril, ne vem, če z nožem ali ne in nato je rekel: „Pojmo“, jaz na to „pipec“ vzamem in ga nekreterate udarim. Moj Bog, kaj človek vsega v pijanosti ne počne, jaz še ne vem, če sim imel nož v roki ali ne.

Preds. Zakaj pa ga je Köpf bil?

Zatož. Tega ne vem. Jaz nisim rekel, da naj mu kaj stori, ampak sim mu le eno dal in se proč podal, on je pa na tleh ležal.

Preds. Kam ste ga udarli?

Zatož. Ne vem, če po glavi ali po herbtu, preiskovavni sodnik je pa rekel: „Tu nima rane, tedaj zapišimo na ramo,“ moj Bog, saj še nikoli nisim bil pred sodbo in sim vendar vedno da rekel.

Preds. Kaj sta med tem časom Mauser in Kunst delala? Saj sta bila zraven?

Zatož. Sta bila v keremi, ko je Jožef Presler moža vun vergel; kam da sta pa potem šla, ne vem.

Pred. Kdaj je za vam Jožef Presler prišel?

Zatož. Takrat smo bili že v Schweinbartu, pod gradom, kjer velik oroh stoji; kako čertinko ure za Schweinbartom, on prileti za nami in reče: „Uni mož še leži in žandarji so prišli zraven, ko sim jih vidil, sim jo pa potegnul.“

Preds. Ste vedili, kaj je bilo možu?

Zatož. Nisim. Jožef Presler je še prašal: „Ste morebiti z nožem krog sebe mahali? Sim jaz rekel in Martin Köpf: „Kaj še.“

(Dalje sledi.)

* Cesarsko rusko poslaništvo na Dunaju je spet 3284 gold. in 22 kr. za pogorele Krakovčane c. k. ministerstvu zunajnih zadev poslalo.

* „Oest. Corr.“ naznani, da ni res, da bi bil Kobilica, nekdanji poslanec na državnem zboru za nedolžnega spoznan. Po dolgem preiskovanju so ga hudodelstva golfije krivega spoznali in na en mesec zaperli.

* Pogovori o vredjenju c. k. knjigarnice so končani, in gospod Šafařík se je že v Prago podal.

* Govori se, da se bodo vsi plemeniški diplomati po celem Avstriji pregledali, in sicer zavolj tega, ker se mnogo oseb za plemenitaže izdaje, akoravno niso plemenite kervi.

Moravska.

Cesar je vbogim v Olumucu, ko je ondi bil, 1000 gold. podaril.

* Krog Miskoliča na zgornjem Ogorskem se vedno goveja kuga razsaja in več posestnikov je že ob vso živino prišlo.

* Akoravno je na Ogorskem že večkrat ostro prepovedano bilo orožje imeti, in se je večkrat že razglasilo, da naj se odda brez kazni akoravno je že mnogo zavolj tega kaznovanih bilo, ker so si orožje prideržali, se vendar še vedno pri tem in unem orožje najde. Vsak se izgovarja, da ni vedel, da ne sme orožja imeti. Zavolj tega se poveljnik tretjega voja-

škega oddelka primoranega vidi, še enkrat in sicer poslednjikrat dobo za izročitev orožje naznaniti.

Pri komu bodo po 1. septembru t. l. orožje zapazili, ga bo vsa ostrost vojaškega sodništva zadela.

* Minister vojaštva, baron Kulmer je prišel v Pešt.

Slovaška.

Mesca junija gre nek vradnik v Šent-Nikolaju, ki je skoraj gotovo večerne ure v veseli družbi doprinesel in dobro s kozarci terkal, precej široko ob 11. zvečer proti domu in zadene na nekoliko hlapcev, ki niso za potrebno spoznali, se mu v takem stanu odkriti. To ga tako razkači, da jih pusti po hajdukih v županjsko hišo peljati, in jih uči z palico ukspoštovanja. Da se to ni tiho zgodilo, se ve, in vpitje zbudi državnega zastopnika, ki vstane in zraven pride gledat, kaj da se godi. Vradnika terdo posvari, namest da bi se vradnik spametoval in se vlegel, zgrabi državnega zastopnika in se začne z njim pričkati in ga psovati. To se ni moglo tako pustiti, državni zastopnik stori svojo dolžnost, zapove po žandarjih ponočnega nepokojneža zapreti, in drugi dan ga pri deželnem sodništvu zatoži, kar se menimo ne bo molče „ad acta“ položilo. Vradniki, naj so ti ali uni, ki svoje dolžnosti tako spolnujejo in se ljudem tako v v zobe dajo, pač v današnjih dneh niso več za rabo, in gotovo bi bilo več kot preveč; take ljudem v izgled postaviti.

Serbsko.

Novice iz Banata enoglasno pravijo, da žito lepo stoji in da je prav bogata žetva pričakovati.

Galicia.

Zavolj opominjanja proroka iz Piečuha v celem tarnovskem okrožju nikdo več žganja ne pije.

Lombardo-beneško kraljestvo.

Sklepe o zadevah svobodne barkostaje v Benetkah, ktere je komisija storila, je cesar z nekaterimi premembami poterdil.

Tuje dežele.

Bosna.

V šestih tednih se bodo vojaki, ki stoje v Novem, v Albanio podali, pravijo, da bodo zoper Černogorce udarili. Černogorci se pa tudi vedno za boj pripravljajo.

* Iz Travnika se piše: Povsod se govori, da bo Omer paša vladarstvo Bosne kmalo Haidredin pašatu izročil. Omer pašatu se krivica godi, ako ga za vse dolže, kar kristjanom ni po volji, zdi se, da ima še nekdo drugi večji upliv kakor Seraskier. Gotovo je, da se kristjanom hudo godi.

Černagora.

Žalostni razpor med rodovinama Koprivica in Mirković se je z novega unel. Kakih 200 turških pandurov stoji na meji Černogore napad Černogorcev v Hercegovino odvernuti. Povsod se pričakuje, da pridejo turški vojaki na mejo in vse se tega boji. Od ust do ust se širi govorica, da turška vlada misli z vso močjo zoper Černogorce udariti.

V okrajni Tubinje je vse, kar more orožje nositi, pripravljeno, ako bi se kaj tacega pripetilo. Sliši se, da se bo vladika v Skadru z Omer pašatom snidel. Černogorci so sklenuli, ako bi jih Omer paša nenadoma zgrabil, se mu upreti. V Cetinju, glavnem mestu Černogore se vojaške priprave delajo in živéža se na kupe spravlja.

Bulgarska.

Po Bulgarskem hodijo podpihuni, ki ljudstvo

zoper vlado šuntajo. Turške oblasti so dobile povelje take ljudi zaperati.

Turška Serbska.

Iz turške meje se piše v Reichszeitung, da ondi govori, da se je papeževi poslanec o zadevah katolčanov v Belgrad podal. Rimskokatolški duhovni pravijo, da je na Serbskem še navada, da se rimskokatolčanom ne sme zvoniti, ko umerjejo, katolškemu duhovnu je le dovoljeno sv. Zakramente umirajočemu podeliti. To je stiska, ki se celo v Bosni v takej meri ne najde. Pravijo, da se je papeževi poslanec ravno zavolj tega v Belgrad podal.

Francoska.

Predsednik se tolaži, da bo na svoji stopnji čez odmerjeni čas ostal. — Časopisi, ki v njegov rog trobijo, pravijo, da sicer podaljšanja predsedništva narodni zbor ne bo dovolil, vendar pa ne bode Napoleon svojega mesta zapustil.

* Neke francoske novine priobčijo kratke novice iz nekega puntarskega katekizma, ki je za rusko carstvo storjen, kterege so ruski beguni sostavili. Pripovedujejo, da je v velikem številu po Ruskem razširjen.

* O ognju, ki je veliko ameriansko mesto St. Francisko pokončal se pripoveduje, da znabiti kaj tacega še ni svet vidil. Krog 20 millionov dolarjev je škode; menijo, da je sila veliko ljudi zgorelo, mnogo ljudi ni družega rešilo, kakor nago življenje. Ljudje so čudno hitre spet začeli hiše postavljati, Čez 48 ur po ognju so si že koč napravili in če to tako naprej gre, se o treh mescih sled ognja ne bo več poznal.

* Predsednik francoske republike je bil povsod na popotovanju merzlo prejet, tako, da je bil zlo nevoljeni; samo v Poitiers se mu je bolje godilo.

Danska.

Dansko ministerstvo je odstopilo. Kralj je v to dovolil; grof Motke bo novo ministerstvo sostavil.

Poljsko.

„Czas“ naznani, da je Krakovski mestni vrad že vradno naznanilo prejel, da so za pogorele denarji (500,000 gold.), za ktere so krakovci v posojilo prosili, dovoljeni proti tem, da se bodo štirpercentni obresti od njih plačevali. Tisti, kterim se bodo podelili, ne bodo perve tri leta ne percentov, ne drugih davkov plačevali.

Turška.

Tudi v Smirni se pobirajo prineski za baroko „Radecky“.

Gerška.

* Gerško starašinstvo je enoglasno sklenulo nezaupno pismo ministerstvu izročiti.

Amerika.

Iz New-Jorka pride žalostna novica, da mesto St. Francisko strašen ogenj pokončava.

Azija.

Iz vshodne Indije se naznani, da je na otoku Ceylon strašen vihar 5. maja divjal, ki je čez 20 bark razgnal po morju.

* Na otoku Ceylon je vihar, ki je poslednjič vstal mnogo ljudi ob življenje pripravil. Vladi je škoda čez 20,000 šterlingov, brodov se je mnogo razbilo. Ena sama je imela 100,000 šterlingov vrednosti, se je z vsimi potopila. — V Bombaju je huda kolera vtala, ki je mnogo ljudi pomorila.

Ljubljanski novičar.

Včeraj opoldne je saksonski kralj s kraljico v Ljubljano prišel.

Kdor želi v uradnim ali pa v oobčanilnim listu karkoli si bode naznaniti, plača za vsako verstico z navadnimi čerkami za enkrat 3 kr., za dvakrat 4 kr. in za trikrat 5 kr. in za vsakokrat je še 10 kr. za kolek po

Vradni list št. 41.

novi postavi za plačati; kdor sam ne utegne v slovenskim jeziku sestaviti, zna nam tudi sestanek v nemškem jeziku poslati, proti tem, de od vsakih treh tiskanih verst en krajcar zaprestavljenje odrajta.

k 55. listu Ljubljanskiga časnika, vpetik 11. Mal. serpana 1851.

Št. 5886.

Razglas

(123.) 2

c. k. krajskega deželnega poglavarstva 2. julija 1851, zastran ravnar za vgotovo doneskov občne požitnine za upravno leto 1852.

Vsled razpisa visocega c. k. denarstveniga ministerstva 15. Junija t. l. št. 19665/1072 se ima donesk občne požitnine za upravno leto 1852 tako in po tajistih določbah ugotoviti, kakor je bilo za upravno leto 1851 predpisano.

Po tem visokim zaukazu se bodo:

1. Obravnave za občno pogojenje družtev obdačencov ali celih davkovskih srenj in davkovskih okrajev kakor tudi za v najem vzetje samo za eno leto z ali brez prideržanja molčecega ponovljenja sklepatel.
2. Ostane kakor doslej od teh obravnav ugotovba dožitninskih doneskov od olarij in žganjarij sklenjena.
3. Se ustanovi, da imajo dožitnini podverženi započetni izrekbe, katerih jim je za doseženje dohodno urednijskiga pripušivnega lista treba, najpozneje do poslednjega dne mesca julija tega leta prepodati.

Gustav grof Chorinsky l. r.
c. k. poglavar.

Št. 5605/1092.

Razpis konkurza.

(121.) c 3

V krajski kronovini je spraznjena stopnja tajnika okrajnega poglavarstva z letno plačo od 500 gold. (petsto goldinarjev) v srebru.

Čas za to stopnjo vložiti je do poslednjega julija tako, da imajo prosivci svoje prošnje, ako so v deržavni službi po neposredno predstoječi gosposki, sicer pa naravnost pri podpisanim deželnim poglavarstvu do imonovane dobe vložiti.

Prošnji se imajo priložiti učiliščne spričbe, privatnega izurjenja ali javne službe in znanstev jezikov.

Od c. k. deželnega poglavarstva
Ljubljana 26. junija 1851.

Št. 5837/797.

Razpis konkurza.

(128.) c 1

Ker je pri učilnici porodišča v Ljubljani stopnja asistenta spraznjena, s katero je razun svobodnega stanovanja v napravi, vsakoletne derve peterih sežnjev in 18 liber sveč 300 goldinarjev iz učilišnega zaklada dovoljenih, spraznjena, se razpiše konkurs za novo postavljenje taiste do 10. augusta t. l. s pristavkam, da je z njo pomočno opravilo v tej bolnišnici in nornici združeno.

Prošivci za to stopnjo, ki se na dve leti razpiše in zamore na dve leti še podaljšati, imajo svoje prošnje z diplomami in drugimi spričbami o zdravniških in porodniških vednostih, potem da so neozhenjeni, lepiga zaderžanja, da znajo slovenski jezik, ali kako drugo slavensko narečje, do imenovane dobe pri podpisanim vodstvu vložiti.

C. k. vodstvo učilnice za babice.
Ljubljana 6. julija 1851.

Št. 3409.

Razglas

(125.) 1

Jakob Magajna iz spodnih Urem, cesijonar svojiga očeta Tineta Magajna - ta je 23. roznika 1851 pod št. 3409 Jakoba Jankoviča iz spodnih Urem in njegove neznane erbe alj pravne naslednike zastran opravljanja prenotacijona 360 goldinarjev 5% obresta in pravnih stroškov, pri podpisani sodnji tožil in ta tožba se bo 2. dan Oktobra 1851 ob devetih dopoldne ustmeno obravnavala.

Za neznane tožence je sodija in sicer za njih stroške Jožefa Tominc-a iz spodnih Urem kuratorja izvoljila. Toženci naj tedaj sami k obravnavi pridejo, alj pa naj kuratorju svoje pravne pomočke na znanje dajo, alj izročijo, alj družiga pooblastenca izvoljijo in te sodnji imenovajo, ce ne se bo ta pravda z Jožefam Tomincam obravnavala.

C. k. sodnja v Senožečih 23. roznika 1851.
C. k. okrajni sodnik

Jenko.

Št. 5210.

O z n a n i l o.

(124.) c 1

Pri tukajšnej poštni vradni leži že dalj časa več spodej napeljanih denarnih in voznjopoštne poslatev, ki se niso mogle izročiti in so se toraj spet sem poslale. Tisti, ki so te pisma na pošto dali, ali jih prejeti imeli, so tedaj povabljeni o treh mescih po te poslatve priti in recepise pokazati proti tem, da zadevajočo poštnino odrajtajo, ali naj pa pisma reklamirajo, sicer se bo ravnalo z njimi po §. 31. voznjopoštne reda od 6. julija 1838. Kdor se pozneje oglasi, zamore le takrat pisma nazaj dobiti, ako natanjko lastnino skaže.

Z a z n a m e k p i s e m

N a p i s	Kraj kamor se ima poslati	Zapopadek	Vrednost		Teža	
			gold.	kr.	Funt	lot
Jovan Miholič	Dunaj	Bankovci	2			
Venceslav Czapp	Semering	"	15			
Nikolaj Poterbujes	Berao	"	2			
Jovan Jakšič	Jankin	"	2			
Jovan Novak	Vesprim	"	4			
Adrej Zabukovec	Reka	"	2			
Tomaž Silvester	Požun	"	3			
Anton Albrecht	Florenc	"	1			
Franc Zagar	Palma	"	2			
Helena Vidmar	Kerško	"	8			
Jovon Ohači	Ptuj	"	1	30		
Maria Zlatenčič	Terst	Razne reči		50		5
Franc Blaž	Zagor	"				26
Anton Lamer	Novomesto	"				4
Bogomil Tucco	Gorica	"				1
Franc Križman	Postojna	"		20		8
Wecherheim	Munakovo	"	4			5

C. k. poštno vodstvo
Ljubljana 3. julija 1851.

Št. 2115.

O z n a n i l o.

(126.) c 1

Visoko c. k. ministerstvo kupčije, obertnije in javnih stavb je z razpisom od 24. junija t. l. št. 3401/C za drugo polovico 1851 poštno jeznino za enega konja in enojno pošto za spodej imenovane kronovine in okrajne, kakor sledi, določilo:

Na Zgornjem Avstrijskem z 1	gold — kr.
„ Solnograškem z 1	„ — „
„ Českem z 1	„ — „
„ Moravskem z 1	„ — „
„ V Krakovem z 1	„ — „
„ Lvovu z 1	„ — „
„ Černovicu z 1	„ — „
„ Silezskem z 1	„ — „
„ Ogerskem z 1	„ — „
„ V Vojvodini in temeškem Banatu s Sedmograškem z 1	„ — „
„ Na civilnem Horvaškem in Slavonskem (razun Primorja) z 1	„ 2 „
„ V horvaško-slavonskeje granici (razun Otočanskega, Likanskega in Ogulinskega polka) z 1	„ 2 „
„ Na Spodnjem Avstrijskem z 1	„ 4 „
„ Koroškem z 1	„ 4 „
„ Štajarskem z 1	„ 4 „
„ V Montanskem okrožju (horvaškem primorju) z 1	„ 4 „
„ Ogulinskem polknem okrožju z 1	„ 4 „
„ Na Krajskem z 1	„ 6 „
„ Tirolskem in Vorarlberskim z 1	„ 8 „
„ Primorskem (v Terstu) z 1	„ 8 „
„ V Otočanskem, Senjskem in Likanskem polknem okraju z 1	„ 10 „

Odrajtvalo za pokriti postajni voz se na polovico in za nepokritega na četertinko plače, ki je za konja in enojno pošto v zadevajočem okrožju za jeznino odmerjena, določi.

Zapitnina za pošne voznike in kolomaže ostane pri starem.

C. k. poštno vodstvo
Ljubljana 7. julija 1851.

Št. 2114.

O z n a n i l o.

(127.) c 1

Visoko c. k. ministerstvo za kupčijo, obertnije in javne stavbe je z razpisom od 23. junija t. l. št. 3030/C pri naznanenju določb o ravnanju z popisavami poslancev in konsulov zavkazalo, da c. k. vradnije poslancev in konsulov v zunajnih deržavah od dopisav od privatnih oseb, ki niso poštnine proste, nimajo poštnine odrajtovati, in da imajo toraj osebuje osebe pisma, ktere na vradnije poslancev ali konzulatov pošlejo, frankirati pri oddaji, in nasproti, ako pridejo nefrankirane pisma od c. k. poslaništev ali konzulatov

na avstrijske privatne osebe ali vradnije, ki niso poštnine proste, da imajo te poslednje poštnino, in za dopisave iz nemško-avstrijske pošne zveze tudi pridevk poštnine odrajtati.

C. k. konzulatom je prosto nefrankirane pisma privatnih oseb ali vradnij naše deržave, ki niso poštnine proste, jemati ali ne.

Kar se s tem sploh naznani.

C. k. poštno vodstvo

Ljubljana 7. julija 1951.

Št. 1967.

O z n a n i l o.

(122.) c 3

Zavolj odpovedbe službe je spraznjena služba pošnega ekspedita v Račah.

Ta pošna ekspedicija v Račah se ima s preskerbovanjem pisemskih in voznjopoštne poslatev pečati in se zveže vsakdan po Mallepošti, ki vsakdan proti Zagrebu in Ljubljani gre.

Namesti dozdajnega plačila te pošne ekspedicie se prihodnjemu poštnemu ekspeditu za preskerbovanje pošnih opravil in vradnih potreb dovoli sto goldinarjev na leto, on pa je nasproti zavezan dve sto goldinarjev službine kavicje vložiti in primerno izbo preskerbeti za pošno ekspedicio.

Da se ta pošna ekspedicija spet postavi, se tedaj to sploh razglasi s pristavkom, do imajo prosivci svoje prošnje z dokazi starosti in nrvnega dobrega zaderžanja, potrebne zmožnosti, potem primerne izbe z drugim posestvam do 20. julija t. l. pri tem postnem vodstvu vložiti.

C. k. poštno vodstvo

Ljubljana 27. junija 1851.

Hofmann, s. r.

Št. 1957.

O z n a n i l o.

(119.) 3

Visoko c. k. višje vodstvo za občenje je z razpisom od 12. t. m. št. 3300/P dovolilo Malle-pošto med Ljubljano in Novimmostom na vsakdanjo voznjo na tako vižo pomnožiti, da bo razun zdaj obstoječe, na teden dvakratne Malle-pošte med Ljubljano in Karlovcem, tudi druge dni med tednom, t. j. v nedeljo, pondelik, torek, čertek in petek popoldne ob treh iz Ljubljane odrinula, v Novomosto 40 minut čez enajst dospela, in od tod vsak pondelik, sredo, petek in saboto o pol dvanajstih zvečer v Ljubljano šla in drugo jutro ob osmih tod dospela.

Kar se s tem s pristavkom sploh naznani, da se bodo te voznje 1. pr. m. julija začele.

C. k. poštno vodstvo.

Ljubljana 25. junija 1851.

Hofmann, s. r.